



This text is not in its final form yet and might undergo some revision. It has been checked thoroughly, but we do appreciate feedback. This text can be used at church, at home, at schools or in non-commercial publications. The translation was done especially for people who speak the Oltenian Ursari dialect

of Romani.

Please let us know if you are interested in having a printed book (roma\_info@wycliffe.org). This work is released under the **Creative Commons, attribution, non-commercial no-derivatives 3.0 license**. You may copy and redistribute this work unmodified, in any medium or format, with appropriate attribution, under the same licence.

You may copy the text in its entirety or portions of it, providing the portions selected are not taken out of context.

You may not use this work for commercial purposes.

If you modify the text, you may not distribute it in any form or context.

Această lucrare nu este încă în forma ei finală, și este posibil ca să fie revizuită sau corectată în viitor. A fost verificată cu atenție, dar am fi recunoscători dacă ne-ați aduce la cunoștință orice greșală. Textul poate fi folosit în biserică, acasă, în școli sau în publicații necomerciale. Această traducere a fost pregătită pentru vorbitorii de limba romani (ursarilor din Oltenia).

Vă rugăm să ne contactați la roma\_info@wycliffe.org dacă v-ar fi de folos o carte tipărită. Această lucrare vă este pusă la dispoziție sub **Licența Creative Commons Atribuire-Necomercial-FărăModificări 3.0**. Puteți să copiați și redistribuiți această lucrare doar nemodificat, în orice mediu sau format, cu atribuire potrivită, sub aceeași licență. Puteți copia textul în întregime sau în parte, dacă porțiunile selectate nu schimbă sensul originalului.

Nu puteți folosi această operă în scopuri comerciale.

Dacă reajustați, transformați sau construiți pe baza lucrării, nu veți putea distribui lucrarea modificată, în nici un mod sau context.

## E Rut

### Kõ Del si muro Del

**1** Anθ-äl gesa kana sas bulibaša äl krisitoră, ker-dilis bokh anθ-o them. Atunc äk manus anθa o Betleemo anθa-i Juda gelos te bešel anθ-äl thana orta le Themosqe Moab sar sträiino, ov, lesqi rromni haj lesqe duj čhave. <sup>2</sup> O anav le manusäsquo sas Elimelek, o anav lesqe rromnäqo sas Naomi, haj o anav lesqe čhavenqo sas Mahlon haj Kilion: sas efratică anθa o Betleemo anθa-i Juda. Kana aresles anθ-äl thana orta le Themosqe Moab, ačhiles othe.

<sup>3</sup> Pala kodoja o Elimelek, o rrom le Naomăqo mulos, haj oj ačhiles pe duje čhavença. <sup>4</sup> On lile pesqe rromnä moabite. Jekh bučholas Orpa haj kojaver Rut, haj bešles othe pašal deš bärś. <sup>5</sup> O Mahlon haj o Kilion mules i on äl duj, haj e zuvli ačhiles bi pe duje čhavenqo haj bi rromesqo.

<sup>6</sup> Pala kodoja uštilis oj haj laqe boră kašte ril pes anθă pō them anθa-l thana orta le Themosqe Moab. Kä othe anθ-o Moab asundäsas kä o RAJ dikhläs pe poporos haj dinäsas les marno. <sup>7</sup> Oj inklistis anθa o than anθă savo bešelas haj telärdäs pe duje boränça te ril pes anθ-o them le Judasqo. <sup>8</sup> Atunc e Naomi phendäs pe duje boränçe:

— 3an, haj rin tumen fiosavi k-o kher pe daqo! O RAJ te phiradöl mištimaça tumença, kadă sar phiradilen i tume kolença kaj mules, haj i mança! <sup>9</sup> O RAJ te kerel tumen te arakhen odihna fiosavi anθ-o kher pe rromesqo!

Haj čumidă len.

On vazdes o glaso haj rujes <sup>10</sup> haj phendes laqe:

— Na, si te ris amen tuça kä kō poporo!

<sup>11</sup> Dar e Naomi phendäs:

— Rin tumen, mīră čheja, sosθe te zan tume mança? Čăces maj si man čhave anθă mīră pintečă te daštın te aven tumare rroma? <sup>12</sup> Rin tumen, mīră čheja, haj zan tumenqe! Me sem but phuri kašte maj avav rromni rromesqi. Kjar te pakavas kä maj daštiv te avav rromni äk rromesqi anθ-e răt kadaja haj te kerav čhave, <sup>13</sup> azukărenas len tume zi kana barōnas? Ačhonas tume korkoro anθa lenθe haj ni lenas tumenqe rrom? Na, mīră čheja! Mīri viaca si maj kerki dă sar tumari, kä o vast le RAJesqo mardă man! <sup>14</sup> Haj on vazdes o glaso haj pale rujes.

E Orpa čumidäs pe soakra haj telärdäs, dar e Rut lilă lan anθ-e angali. <sup>15</sup> E Naomi phendäs:

— Ita, ki kumnata risajlis kä pō poporo haj kä pe devla: risao pala ki kumnata!

<sup>16</sup> Dar e Rut phendã laqe:

— Na ñnkãr te mukav tut, te riv man tuðar! Kaj va zasa tu, va zava i me, kaj va rakãresa tu, va rakãrava i me. Kõ poporo si i muro poporo, kõ Del si i muro Del. <sup>17</sup> Kaj va meresa tu, si te merav i me, haj othe si te avav praxome. Kadã te kerel manqe o RAJ, haj i maj nasul, kana aver daiçi dekõt o mulimos va despãrcila man tuðar!

<sup>18</sup> Kana e Naomi dikhlãs kã oj kamel te zal laça, ni maj phendãs laqe te ril pes.

<sup>19</sup> Phirdes on ãl duj haj aresles k-o Betleemo. Haj kana aresles anθ-o Betleemo, saoro foro ñnceposajlos te del pes дума anθa lenqi kauza, haj ãl zuvlã phenenas:

— Kadaja si e Naomi?

<sup>20</sup> Oj phendã lenqe:

— Na maj phenen manqe Naomi! Phenen manqe Mara,\* kã o Del o Maj Zuralo kerdã mirĩ viaca but kerki. <sup>21</sup> Pherdi telãrdem, haj nangi anel man palpale o RAJ. Sosθe te maj phenen manqe Naomi, kana o RAJ si mirĩ kontra haj o Del o maj Zuralo andinãs o nasulimos pã ma?

<sup>22</sup> Kadã risajlis e Naomi haj e Rut e moabita, laqi bori, savi risajlis laça anθa-l thana orta le Themosqe Moab. Aresles k-o Betleemo k-o ñnceputo le secerimasqe le orzosqo.

### E Rut maladõl le Boazoça

**2** Le Naomã sas lan ãk ruda pala o rrom, ãk manus prinzando haj bravallo anθa o njamo le Elimelekosqo, kaj buçholas Boaz. <sup>2</sup> Anθ-ãk ges phendãs e Rut e moabita le Naomãqe:

— Kamav te zav p-o kïmpo te kidav spicã pala kova savesθe arakhava mištimos.

Haj oj phendã laqe:

— 3a, mirĩ çhej!

<sup>3</sup> Gelis haj areslis p-o kïmpo te kidel spicã pala ãl secerãtorã. Kadã kerdilos kã kodoja rig kïmposqi sas le Boazosqi, anθa o njamo le Elimelekosqo.

<sup>4</sup> Haj ita avilos o Boaz kaθar o Betleemo haj phendãs le secerãtorenqe:

— O RAJ te avel tumença!

Haj kadala dine les anglal:

— O RAJ te binekuvintil tut!

<sup>5</sup> Pala kodoja o Boaz phendãs pe sluzitoresqe o maj baro le secerãtorenqo:

— Kasqi si kadaj zuvli tãrni?

<sup>6</sup> Haj o baro le secerãtorenqo dinãs anglal:

— E zuvli kadaja si e moabita, kodoja savi risajlis le Naomãça anθa-l thana orta le Moabosqe. <sup>7</sup> Phendã manqe: «Rugiv tut te mukes man te kidav spicã! Si te kidav maðkar ãl snopi, pala ãl secerãtorã.» Haj avilis haj açhilis anθã pïrnenθe kaθar o çaso kodova le detexerinaqo zi akanak, haj ni hodinisajlis numa ãk çira anθ-o kher.

<sup>8</sup> Atunc o Boaz phendãs le Rutãqe:

— Añun, mirĩ çhej, ta na zas te kides spicã anθã aver kïmpo, na durõ kaθar, haj açho kathe le zuvlãnça! <sup>9</sup> Te dikhes savo kïmpo secerina les haj za lença! Porunçisardem le tãrnimasqe ta na makhen pes tuðar. Kana va avela tuqe truś, te zas k-ãl pirã haj te pes anθa so va ñnkalavena mirã manus!

<sup>10</sup> Atunc oj çhudã pes le moça ke phuv haj phendã lesqe:

— Sar arakhlem mištimos angla tuθe, kašte ñngriços tut manθar, ku sã kã sem strãiino?

<sup>11</sup> O Boaz dinã lan anglal:

— Phendinãjlos manqe sã so kerdãn anθa ki soakra dã kana mulos kõ rrom, haj sar muklãn ke dades, ke da haj o them ke njamosqo, te zas kã ãk poporo kaj ni zanesas les maj anglal. <sup>12</sup> O RAJ te pokinel tuqe so kerdãn, haj ki pokin te avel tuqe laçi anθa-i rig le RAJesqi, o Del le Israelosqo, tala savesqe phakã avilãn te azãvãdis tut!

<sup>13</sup> Haj oj phendãs:

— Muro raj! Te arakhav mištimos angla tuθe, kã tu mïngiisardãn man haj ke vorbe geles k-o ilo ke sluznikaqo! Haj me ni sem sar jekh anθa ke sluznicã.

<sup>14</sup> Ke vremã kana xal pes, o Boaz phendãs le Rutãqe:

— Pašo, xa marno, haj kingãr kõ kotor anθ-e mol šukli!

Oj bešlis paša ãl secerãtorã. Haj ov dinã lan orzo peko. Xalãs, çajlilis haj maj açhilo lan. <sup>15</sup> Pala kodoja uštulis te kidel spicã. O Boaz dinã kadaj porunka pe tãrnimasqe:

— Muken lan te kidel spicã maðkar ãl snopi haj ta na xolãren lan! <sup>16</sup> Haj kjar tume te ñnkalaven spicã anθa-l snopi anθa laθe! Te muken lan te kidel spicã haj ta na xolãren lan!

<sup>17</sup> Haj kadã kidãs oj poa kïmpo zi e rãt, haj mardãs so kidãs. Sas kam ãk banica orzosqi.† <sup>18</sup> Lilãs lan haj gelis anθ-o foro, haj laqi soakra dikhlãs so kidãs.

\***1:20** Naomi xakãrdõl anθ-e çhib le evreenqi „plãkuto”, haj Mara xakãrdõl „kerkimos”.

†**2:17** Anθ-o orizinalo banica si „efa”. ãk efa si lan kam bišttheduj okale (kg).

Pala kodoja ĭnkaldās o xamos kaj muklā les pāce oj ĉajlilis, haj dinā les laqe. <sup>19</sup> Laqi soakra phendā laqe:

— Kaj kidān spicā ages, haj kaj kerdān buki? Binekuvintime te avel kova savo phiradā tuqe grižaθar!

E Rut phendā pe soakraqe kasθe kerdās buki:

— O anav le manuśāsquo kaj kerdem buki ages si Boaz.

<sup>20</sup> Atunc e Naomi phendās pe borāqe:

— Binekuvintime te avel kaθar o RAJ, kaj ni muklās pi mila kaθar āl zuvinde haj kaθar āl mule! O manuś kadava si ruda amença, si jekh anθa amare rāskumpārātorā.

<sup>21</sup> Atunc e Rut e moabita phendās:

— Ov phendās manqe: «Beś pašā muro tārnimos zi kana ni maj avela secerimasqo!»

<sup>22</sup> Haj e Naomi phendās le Rutāqe, pe borāqe:

— Mīri ĉej, si maj mišto te zas lesqe zuvlānça, ta na lel pes dakoniva tuθar pā aver kīmpo.

<sup>23</sup> Haj kadā e Rut aĉhilis le zuvlānça le Boazosqe haj kidā spicā zi kana termenisajlos o secerimos le orzosqe haj o secerimos le givesqe. Sa kā pi soakra beśelas.

### E Rut k-āl pīrne le Boazosqe

**3** Haj e Naomi, laqi soakra, phendā laqe:

— Mīri ĉej, nas mišto te rodav tuqe āk than te odihnis tut, kaj te avel tuqe mišto? <sup>2</sup> Ita o Boaz savesqe zuvlānça sanas, naj ov ruda amença? Dikh kā ov rakjaqo si te učanel o giv p-e aria. <sup>3</sup> Thov tut, makh tut uleĉça, hurādo śukar haj de tut tele ke aria le trejerimasqi! Dar ta na kerdos prinzandi kadal manuśāsqe zi kana ni xala haj ni pela! <sup>4</sup> Kana ĉhula pes tele, dikh o than kaj ĉhul pes tele, pala kodoja za, de rigaθe pa lesqe pīrne haj ĉhu tut tele! Atunc ov si te phenel tuqe so te keres.

<sup>5</sup> E Rut dinā lan anglal:

— Si te kerav sā so phendān.

<sup>6</sup> Dinā pes tele ke aria haj kerdās sā so poruncisardāsas laqi soakra.

<sup>7</sup> O Boaz xalās haj pilās haj lesqe ilo sas laĉho. Pala kodoja gelos te ĉhul pes tele pašā e grāmada le givesqi. E Rut avilis ĉorjal, dinā rigaθe pa lesqe pīrne haj ĉhutā pes tele. <sup>8</sup> K-o maśkar le reakjaqo o manuś izdrajas, boldā pes, haj dikh āk zuvli sas tele kā lesqe pīrne. <sup>9</sup> Atunc ov phendās:

— Kon san?

Haj oj dinās anglal:

— Sem e Rut, ki sluźnika. ĭntinzosar ke pogā le hajnaqe pā ki sluźnika, kā tu san muro rāskumpārātoril!

<sup>10</sup> Haj ov phendās:

— Binekuvintime te aves kaθar o RAJ, mīri ĉej! Tu sikadān maj but mištimos maj palal dā sar anglal. Kā ni phirdān pala tārne, fie kā on si ĉorā sau bravale.

<sup>11</sup> Akanak, mīri ĉej, na dara, si te kerav tuqe sā so phenes, kā saoro foro zanel kā san āk zuvli gogāver.

<sup>12</sup> Si ĉaĉes kā sem tuqe pašardo, dar maj si āk manuś, āk ruda maj pašā sar manθe. <sup>13</sup> Aĉho kadaj rāt kathe! Haj texara kana kamela te rāskumpārīl tut, mišto, te rāskumpārīl tut. Dar kana ni plaĉol les te rāskumpārīl tut, si te rāskumpārīv tut me, zuvindo si o RAJ! Sov kathe zi detexara!

<sup>14</sup> Oj aĉhilis suti kā lesqe pīrne zi detexara, haj uśtilis maj anglal ta na daštīn te prinzandōn āl manuś jekh pā aver. O Boaz phendās:

— Ta na zanel koniva kā ĭntrīsajlis āk zuvli anθ-e aria!

<sup>15</sup> Haj maj phendās:

— An e mantaua kaj si pā tuθe haj ĭnkār lan!

Haj oj ĭnkārdā lan, ov māsurisardās śov māsurī orzosqe\* haj ĉhutā len pā la. Pala kodoja ĭntrīsajlos anθ-o foro.

<sup>16</sup> E Rut risajlis kā pi soakra, haj e Naomi phendās:

— Sar sas, mīri ĉej?

E Rut phendā laqe sā so kerdāsas laqe o manuś kodova:

— <sup>17</sup> Dinā man kadal śov māsurī orzosqe haj phendā manqe: «Ta na ris tut le vasteça nango kā ki soakra!»

<sup>18</sup> Haj laqi soakra phendās:

— Beś gogāver, mīri ĉej, zi kana aśunesa sar termenila pes e buki kadaja: kā o manuś kadava ni va arakhela pi paĉā zi kana ni va termenila ages e buki kadaja.

### O Boaz lel dā rromni le Rutā

**4** Anθ-o ges kodova o Boaz gelos ke poarta le forosqi haj beślos othe. Haj ita kā nakhelas o rāskumpārātorī anθa savo phendāsas o Boaz. Atunc phendās:

— Mo amal!e, av kathe haj beś!

Haj ov avilos haj beślos. <sup>2</sup> O Boaz lilās deś manuś anθa-l phure le forosqe haj phendās:

— Beśen kathe!

Haj on beśles. <sup>3</sup> Pala kodoja phendās le rāskumpārātoresqe:

\***3:15** 6 māsurī orzosqe sas kam 30 okale.

— E Naomi, kaj risajlis anθa-l thana orta le Moabosqe, bikinel o kotor le phuāqo savo sas amare phralesqo, le Elimelekosqo. <sup>4</sup> Haj gīndisajlem te kerav tuqe prinzandi kadaj buki haj te phenav tuqe: kin lan angla kala kaj bešen kathe haj angla āl phure amare poporosqe! Kana kames te rāskumpāris lan, rāskumpāris lan! Dar kana ni kames te rāskumpāris lan, phen manqe kašte zanav, kā angla tuθe naj koniva savo te rāskumpāril lan, haj pala tuθe sem me.

Atunc ov phendās:

— Si te rāskumpāriv lan.

<sup>5</sup> O Boaz maj phendās:

— Anθ-o ges kana va kinesa e phuv kaθar e Naomi, sa āk data va kinesa i le Rutā e moabita, e rromni le mulesqi, kašte ĩnkārdōl o anav le mulesqo anθā lesqi moštenirja.

<sup>6</sup> Atunc o rāskumpārātori phendās:

— Ni daštiv te rāskumpāriv lan pā muro ginimos, daraθar ta na rimov mīri moštenirja. Le tu o drepto le rāskumpārimasqo, kā me ni daštiv te rāskumpāriv lan!

<sup>7</sup> Anglal anθ-o Israelo sas āk obiĉej kana kindōlas sau parubdolas daiĉi, kašte zuraol e buki: jekh ĩnkavelas anθa o pīrno pi sandaua haj delas lan kolavresqe, haj e buki kadaja sas āk māraturia anθ-o Israel. <sup>8</sup> Kadā kā o rāskumpārātori phendās le Boazosqe:

— Kin lan anθa tuθe — haj ĩnkaldās pi sandaua. <sup>9</sup> Atunc o Boaz phendā le phurenqe haj saorā poporosqe:

— Ages sen martorā kā me kinav kaθar e Naomi sā so sas le Elimelekos haj sā so sas le Kilonos haj le Mahlonos. <sup>10</sup> Haj sa āk data kinav i le Rutā ka rromni, e moabita, e rromni le Mahlonosqi, kašte ĩnkārdōl o anav le mulesqo anθā lesqi moštenirja, haj o anav le mulesqo ta na xasaol maškar lesqe phral, haj niĉ anθā lesqo foro. Tume sen martorā ages.

<sup>11</sup> Atunc saoro poporo kaj sas ke poarta haj āl phure phendes:

— Sām martorā! O RAJ te kerel le rromnā savi ĩntril anθā kō kher te avel sar e Rahela haj sar e Lea, save kerdēs o kher le Israelosqo! Te avel tut bravalimos haj ĉinstja anθ-e Efrata haj te keres tuqe āk anav baro anθ-o Betleemo! <sup>12</sup> Āl ĉhave, save va dela le tuqe o RAJ anθa-i kadaj tārni zuvli, te keren tuqe āk kher sar o kher le Perecosqo, o Perc kaj kerdā les e Tamar le Judasqe!

<sup>13</sup> Kadā kā o Boaz lilās le Rutā haj oj sas lesqi rromni, haj ov sutos laĉa. O RAJ kerdās lan te aĉhol khamni, haj oj kerdās āk ĉhavo. <sup>14</sup> Atunc āl zuvlā phene-nas le Naomāqe:

— Binekuvintime te avel o RAJ, savo ni muklā tut ages bi āk rāskumpārātoresqo! Lesqo anav te avel slāvime anθ-o Israel! <sup>15</sup> Ov si te boldel pale kō sufleto te trail haj si te dikhel tuθar k-āl phurimata, kā kerdā les ki bori, savi jubil tut haj savi si maj laĉhi anθa tuθe dā sar jefta ĉhave.

<sup>16</sup> E Naomi lilās le ĉhaves anθ-e angali haj dikhlās lesθar. <sup>17</sup> Āl veĉinā ĉhute lesqe anav phenindos:

— Āk ĉhavo kerdilos le Naomāqe!

Haj phende lesqe Obed. Kadava sas o dad le Ísajesqo, o dad le Davidosqo.

### O njamo le Davidosqo

<sup>18</sup> Kadala si āl ĉhave kaj kerdiles anθ-o njamo le Perecosqo: o Perc sas o dad le Hecronosqo. <sup>19</sup> O Hecron sas o dad le Ramosqo, o Ram sas o dad le Aminadabosqo. <sup>20</sup> O Aminadab sas o dad le Nahsonosqo, o Nahson sas o dad le Salmonosqo. <sup>21</sup> O Salmon sas o dad le Boazosqo, o Boaz sas o dad le Obedosqo. <sup>22</sup> O Obed sas o dad le Ísajosqo haj o Ísaj sas o dad le Davidosqo.